

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 listopada 2023 r.

Sąd Rejonowy w Bydgoszczy VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia Katarzyna Błażejowska
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Artur Kluskiewicz

po rozpoznaniu w dniu 13 listopada 2023 r. w Bydgoszczy na rozprawie

sprawy z powództwa E. R.

przeciwko Sądowi Okręgowemu w P.

o wynagrodzenie

1. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 18.619,03 (osiemnaście tysięcy sześćset dziewiętnaście 03/100) złotych tytułem wyrównania wynagrodzenia za 2022 r. i wyrównania dodatkowego wynagrodzenia za 2022 r. wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie:

a) od kwoty 1.443,84 (tysiąc czterysta czterdzieści trzy 84/100) złote od dnia 1 lutego 2022 r. do dnia zapłaty,

b) od kwoty 1.443,84 (tysiąc czterysta czterdzieści trzy 84/100) złote od dnia 1 marca 2022 r. do dnia zapłaty,

c) od kwoty 1.443,84 (tysiąc czterysta czterdzieści trzy 84/100) złote od dnia 1 kwietnia 2022 r. do dnia zapłaty,

d) od kwoty 1.443,84 (tysiąc czterysta czterdzieści trzy 84/100) złote od dnia 1 maja 2022 r. do dnia zapłaty,

e) od kwoty 1.387,95 (tysiąc trzysta osiemdziesiąt siedem 95/100) złotych od dnia 1 czerwca 2022 r. do dnia zapłaty,

f) od kwoty 1.386,09 (tysiąc trzysta osiemdziesiąt sześć 09/100) złotych od dnia 1 lipca 2022 r. do dnia zapłaty,

g) od kwoty 1.443,84 (tysiąc czterysta czterdzieści trzy 84/100) złote od dnia 1 sierpnia 2022 r. do dnia zapłaty,

h) od kwoty 1.443,84 (tysiąc czterysta czterdzieści trzy 84/100) złote od dnia 1 września 2022 r. do dnia zapłaty,

i) od kwoty 1.443,84 (tysiąc czterysta czterdzieści trzy 84/100) złote od dnia 1 października 2022 r. do dnia zapłaty,

j) od kwoty 1.443,84 (tysiąc czterysta czterdzieści trzy 84/100) złote od dnia 1 listopada 2022 r. do dnia zapłaty,

k) od kwoty 1.443,84 (tysiąc czterysta czterdzieści trzy 84/100) złote od dnia 1 grudnia 2022 r. do dnia zapłaty,

l) od kwoty 1.443,84 (tysiąc czterysta czterdzieści trzy 84/100) złote od dnia 1 stycznia 2023 r. do dnia zapłaty,

m) od kwoty 1.406,59 (tysiąc czterysta sześć 59/100) złotych od dnia 1 kwietnia 2023 r. do dnia zapłaty;

2. w pozostałym zakresie oddała powództwo;

3. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 2.700,00 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty;

4. kosztami sądowymi w sprawie obciąża Skarb Państwa.

Sędzia Katarzyna Błażejowska

Sygn. akt VII P 486/23

UZASADNIENIE

Powódka E. R. domagała się zasądzenia od pozwanego Sądu Okręgowego w P. kwoty 18 770 zł tytułem niewypłaconego wynagrodzenia za 2022 r., w tym także dodatkowego wynagrodzenia rocznego wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od kwot wymagalności każdorazowo wypłaconego przez pozwanego wynagrodzenia.

W uzasadnieniu powódka podała, że jest sędzią Sądu Okręgowego w P. i z tego tytułu przysługuje mu szósta stawka awansowa, powiększona o dodatek stażowy wysokości 20% wynagrodzenia. Argumentując zasadność swojego roszczenia powódka wskazała, że art. 91 § 1c ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (tekst jedn. Dz.U. z 2023r. poz. 217 ze zm., dalej jako: p.u.s.p.) statuuje zasadę ustalania podstawy wynagrodzenia zasadniczego sędziego sadu powszechnego. Zgodnie z dyspozycją tego przepisu podstawę ustalenia wynagrodzenia zasadniczego sędziego w danym roku stanowi przeciętne wynagrodzenie w drugim kwartale roku poprzedniego, ogłaszane w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski" przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 20 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2022 r. poz. 504, 1504 i 2461), z zastrzeżeniem § 1d. Choć ww. przepis nie został uchylony, to ustawodawca zdecydował się po raz kolejny odstąpić od jego zastosowania i ustalić wysokość wynagrodzeń sędziowskich w oparciu o art. 8 ust. 1 ustawy o budżecie z 2022 r., zgodnie z którym w roku 2022 podstawę wynagrodzenia zasadniczego sędziego stanowiło przeciętne wynagrodzenie w drugim kwartale 2020 r. ogłoszone w komunikacie Prezesa GUS. W ustępie 2 tego przepisu wskazano, że podstawę, o której mowa w ust. 1, zwiększa się o kwotę 26 zł. Powódka dalej podała, że różnica pomiędzy przeciętnym wynagrodzeniem w drugim kwartale 2021 r., a przeciętnym wynagrodzeniem w drugim kwartale 2020r. wynosi 454,04 zł. W ocenie powódki wynagrodzenie wypłacane jej od stycznia 2022 r. do grudnia 2022 r. nie stanowiło wynagrodzenia odpowiadającego godności urzędu sędziego, ani zakresowi powierzonych jej obowiązków. Art. 8 ust. 1 ustawy o budżecie z 2022 r. uchybia bowiem licznym przepisom Ustawy Zasadniczej, w tym w szczególności art. 2, art. 32 oraz art. 178 ust. 2 Konstytucji RP. Powódka uzasadniając swoje roszczenie powołała się ponadto na orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego, w tym w szczególności wyroku z dnia 12 grudnia 2012 r., sygn. akt K 1/12 określającym tzw. warunki brzegowe, a więc granice wynagrodzenia odpowiadającego godności urzędu sędziego i zakresowi jego obowiązków. Powódka podniosła również, że w świetle bardzo dobrej sytuacji finansów państwowych oraz rosnących wydatków

na jego niektóre segmenty, zupełnie niezrozumiałe jest zamrażanie wynagrodzeń sędziowskich, przy jednoczesnym podniesieniu płac przedstawicieli władzy ustawodawczej oraz władzy wykonawczej (na skalę przekraczającą koszty regulacji płacy sędziów) i bez wyjaśnienia powyższego rozwiązania.

W odpowiedzi na powyższe pozwany Sąd Okręgowy w P., reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika w osobie radcy prawnego, wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwany wskazał, że wartość przedmiotu sporu została określona przez powódkę w kwocie 18 770 zł, natomiast zgodnie z wyczeniem sporządzonym przez oddział finansowy Sądu Okręgowego wynosi ona 18 619 zł. Odnosząc się z kolei do roszczenia powódki pozwany podkreślił, że jako pracodawca nie ma możliwości swobodnego kształtowania polityki wynagradzania pracowników – także sędziów, w szczególności nie jest żadnej mierze uprawniony do odstąpienia od stosowania przepisów prawa mających wpływ na wysokość tychże wynagrodzeń – w szczególności ustaw o budżecie. Sąd Okręgowy w Poznaniu, jako statio fisci Skarbu Państwa, dokonuje wypłaty wynagrodzeń za pracę – również sędziowskich – uprzednio każdorazowo zwracając się do Ministerstwa Sprawiedliwości o przekazanie środków finansowych na ten cel. Nie ulega wątpliwości, że Ministerstwo Sprawiedliwości nie zaaprobowałoby wniosku w zakresie kwoty przewyższającej sumę przewidzianą w planie finansowym w części dotyczącej wynagrodzeń – również sędziów. Należy także mieć na względzie fakt konieczności sprostania wymogom dyscypliny finansów publicznych, w szczególności nienaruszania dyscypliny finansów publicznych w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych. Sąd Okręgowy jako pracodawca nie ma także możliwości uznania przepisów ustaw o budżecie za sprzeczne z Konstytucją.

Pozwany wskazał, iż co do zasady nie kwestionuje argumentów przytoczonych przez stronę powodową odwołujących się do roli sędziego – zwłaszcza konieczności zapewnienia warunków pracy i wynagrodzenia odpowiadającego godności urzędu – tym bardziej, że czynności pracodawcy w stosunku do sędziów wykonuje będący sędzią Prezes Sądu Okręgowego. Natomiast rozstrzygnięcie, czy zamrożenie wynagrodzenia sędziowskiego w latach 2021, 2022 i nadal ma charakter wyjątkowy, ze względu na inne wartości konstytucyjne, w szczególności ze względu na trudności budżetowe państwa, w ramach szerszego programu budżetowego, o czym mowa w przytoczonym orzeczeniu TK, a także w orzeczeniu z dnia 12 grudnia 2012 r. wydanego przez Trybunał w sprawie o sygnaturze K 1/12, nie leży – co jest oczywiste – w kompetencji Sądu Okręgowego w P. jako pracodawcy. Pozwany ponadto zwrócił uwagę na argumenty powołane w treści uzasadnienia tego wyroku oraz podkreślił, że zamrożenie wynagrodzeń sędziów w roku 2021 było spowodowane przede wszystkim niespodziewanym obciążeniem budżetu państwa w roku poprzednim, spowodowane pandemią COVID19, której dalsze trwanie przewidywano także w latach kolejnych. Nie sposób nie dostrzec także wpływu wywołanego wojną w Ukrainie kryzysu energetycznego, żywnościowego, mających wpływ na kondycję rynku, a co się z tym wiąże – finansów państwa, co zapewne skłoniło twórców ustaw o budżecie do wprowadzenia kolejnych ograniczeń wydatków budżetowych, także do zamrożenia wynagrodzeń sędziów w roku 2022.

Sąd ustalił, co następuje:

Powódka E. R. w latach 1994-1996 odbyła i ukończyła aplikację sądową w okręgu Sądu Okręgowego w P.. Po odbyciu aplikacji złożyła egzamin sędziowski z wynikiem pozytywnym i z dniem 1 listopada 1996 r. Minister Sprawiedliwości mianował powódkę na stanowisko asesora sądowego w Sądzie Rejonowym w P.. W dniu 18 grudnia 1998 r. E. R. została powołana na stanowisko sędziego Sądu Rejonowego w P.. Od dnia 1 stycznia 2008 r. powódka uzyskała stałą delegację do pełnienia obowiązków sędziego w Sądzie Okręgowym w P.. Natomiast na mocy postanowienia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 18 sierpnia 2009 r. E. R. została powołana na stanowisko sędziego Sądu Okręgowego w P..

Okoliczności bezsporne, nadto dowód: dokumenty w aktach osobowych powódki.

Wynagrodzenie zasadnicze powódki od dnia 1 stycznia 2020 r. wynosiło 12 823,99 zł miesięcznie, tj. w VI stawce awansowej sędziego Sądu Okręgowego przy zastosowaniu mnożnika 2,65 przy podstawie ustalenia wynagrodzenia

zasadniczego w kwocie 4 839,24 zł, tj. przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w drugim kwartale 2019 r. ogłoszonego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej Monitor Polski przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 20 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS. W 2021 r. wynagrodzenie powódki również ustalono na ww. podstawie, z kolei od dnia 1 stycznia 2022 r. podstawę wynagrodzenia powódki stanowiło wynagrodzenie z drugiego kwartału 2020 r. ogłaszane w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej Monitor Polski przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 20 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, które tym razem wynosiło 5 050,48 zł. Stąd wysokość wynagrodzenia zasadniczego powódki wyniosła 13 383,77 zł miesięcznie. Począwszy od dnia 1 stycznia 2023 r. za podstawę wyliczenia uposażenia przyjęto kwotę 5 444,42 zł i wobec tego płaca zasadnicza powódki wyniosła 14 427,71 zł miesięcznie.

Dowód: pisma prezesa SO w P. z 2.01.2020 r., z 10.01.2022 r., 2.01.2023 r. w sprawie wynagrodzenia – akta osobowe powódki.

Sąd zważył, co następuje:

Stan faktyczny w niniejszej sprawie był bezsporny. Strony nie kwestionowały przeprowadzonych dowodów. Sąd również nie znalazł podstaw, aby podważać moc dowodową któregokolwiek z przeprowadzonych dowodów, które wzajemnie ze sobą korelowały i pozostawały wewnątrznie spójne. Rozstrzygnięcia wymagała natomiast kwestia prawna, czy „zamrożenie” wynagrodzenia powódki, jako sędziego miało oparcie w obowiązujących przepisach.

Sąd wskazuje, iż strona pozwana nie złożyła wprost wniosku o zawieszenie postępowania, lecz poddała to pod rozważenie Sądu. Niemniej Sąd nie ma obowiązku zawieszenia postępowania zgodnie z prezentowanym przez stronę pozwaną stanowiskiem, albowiem obecny stan prawny pozwala na samodzielne rozstrzygnięcie niniejszej sprawy w rozsądnym terminie.

Przechodząc do meritum wskazać należy, iż że zgodnie z art. 91 § 1c ustawy – prawo o ustroju sądów powszechnych podstawę ustalenia wynagrodzenia zasadniczego sędziego w danym roku stanowi przeciętne wynagrodzenie w drugim kwartale roku poprzedniego, ogłaszane w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski" przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 20 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2022 r. poz. 504, 1504 i 2461), z zastrzeżeniem § 1d. Z kolei tenże art. 91 § 1d stanowi, że jeżeli przeciętne wynagrodzenie, o którym mowa w § 1c, jest niższe od przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za drugi kwartał roku poprzedzającego - przyjmuje się podstawę ustalenia wynagrodzenia zasadniczego sędziego w dotychczasowej wysokości. Regulacja ta miała zapobiegać realnemu zmniejszeniu wartości uposażenia, w sytuacji kiedy to przeciętne wynagrodzenie jest niższe, niż analogiczne, ogłoszone w roku poprzedzającym.

Ustawowa regulacja wynagrodzeń sędziowskich wynika z zasady niezawisłości sędziowskiej, a więc ma zapobiec wywieraniu jakiegokolwiek presji na pracę orzeczniczą sędziego. Sędzia nie jest bowiem wynagradzany, czy też premiovany w zależności od efektów swojej pracy, lecz za pełnienie urzędu jako takiego. Sędzia nie może bowiem kierować się przy orzekaniu perspektywą otrzymania dodatkowego wynagrodzenia, którego wysokość byłaby uzależniona od decyzji przełożonego. Sędziemu nie przysługuje także dodatkowe wynagrodzenie za pracę w wymiarze przekraczającym normy czasu pracy określone w Kodeksie pracy (por. K. Gonera, Status pracowniczy sędziego. Czy sędzia jest pracownikiem, w: R. Piotrowski (red.), Pozycja ustrojowa sędziego, Warszawa 2015, rozdział 5. Wynagrodzenie).

Obecny model kształtowania wynagrodzeń sędziów stanowi konsekwencję wejścia w życie ustawy z dnia 20 marca 2009 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 56, poz. 459). Jego istotę można sprowadzić do iloczynu przeciętnego wynagrodzenia w drugim kwartale roku poprzedzającego i stosownego mnożnika. Wcześniej był to podlegający waloryzacji iloczyn kwoty bazowej i owego mnożnika. W nowej koncepcji ustawodawca przyjął więc nie waloryzację, lecz koncepcję progresywnego wynagrodzenia. Oczywiście

pozostaje, że celem tych przepisów było uniezależnienie wysokości świadczeń od wahań koniunktury gospodarczej, w tym przejściowych trudności finansowych kraju.

Niesporne jest to, że od początku 2021 r. ustawodawca postępuje w sprzeczności z tak ustalonymi zasadami. Pierwszy wyłom stanowiło unormowanie z art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 19 listopada 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2021 (Dz.U. z 2020 r. poz. 2400). Wtedy to określono, że podstawę ustalenia wynagrodzenia zasadniczego sędziego w 2021 r. stanowić będzie przeciętne miesięczne wynagrodzenie w drugim kwartale 2019 r., ogłaszane w trybie i na podstawie wcześniej przedstawionej. W kolejnych latach ustawodawca konsekwentnie odstępował od zasady wyrażonej w art. 91 § 1c p.u.s.p., ustalając w art. 8 ust. 1 ustawy dnia 17 grudnia 2021 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2022 (Dz.U. z 2022 r. poz. 2445), że podstawę kształtowania wynagrodzeń sędziów w roku 2022 przyjęte zostało przeciętne wynagrodzenie z drugiego kwartału roku 2020. Następnie w ustawie z dnia 1 grudnia 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2023 (Dz.U. z 2022, poz. 2666), ustawodawca wskazał w art. 8 ust. 1, że w 2023 r. podstawę ustalenia wynagrodzenia zasadniczego sędziego, o której mowa w art. 91 § 1c ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych, stanowi kwota w wysokości 5 444,42 zł. Stało się tak w sytuacji, kiedy wartość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w drugim kwartale 2022 r. wynosiła 6 156,25 zł (zob. komunikat Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 9 sierpnia 2022 r. w sprawie przeciętnego wynagrodzenia w drugim kwartale 2022 r.).

Istnieje więc oczywista sprzeczność ustawowej regulacji z art. 91 § 1c p.u.s.p. a trzema kolejnymi ustawami ołobudżetowymi dotyczącymi realizacji ustawy budżetowej na rok 2021, 2022 oraz 2023. W pierwszej kolejności należało więc rozstrzygnąć tę kolizję.

Wprowadzając odstępstwa od systematycznego, corocznego kształtowania wynagrodzeń sędziów w oparciu o przeciętne wynagrodzenie z drugiego kwartału roku poprzedzającego, ustawodawca nie dokonał przy tym żadnej zmiany unormowania art. 91 § 1c p.u.s.p., ani też nie zawiesił formalnie jego mocy obowiązującej. W sytuacji wątpliwości dotyczącej mocy obowiązującej przepisów o sprzecznej treści, zawartych w aktach prawnych wydanych w różnym czasie i w wypadku, gdy przepisy późniejsze nie uchylają wcześniejszych, należy przyznać prymat przepisowi późniejszemu, zgodnie z zasadą *lex posterior derogat legi priori* (por. uchwałę SN z dnia 27 maja 1993 r., I PZP 12/03; wyroki SN: z dnia 12 kwietnia 1994 r., I PRN 12/94; z dnia 21 czerwca 1994 r., I PRN 38/94).

Podkreślić również należy, że ustawy ołobudżetowe są w systemie źródeł prawa aktami posiadającymi tożsamą moc, jak zwykle ustawy. Odmienne ich usytuowanie lub przypisanie im innego znaczenia, wymagałoby wyraźnej podstawy konstytucyjnej. Tym samym każda ustawa późniejsza może uchylić wcześniejszą, jak i ustanowić czasowe wyjątki od jej postanowień (por. orzeczenie TK z dnia 21 listopada 1994 r., K 4/94, OTK 1994 cz. II poz. 39).

Nie oznacza to jednak, iż norm wskazanych w ustawach ołobudżetowych, a które przewidują odstępstwo od zasady wyrażonej w art. 91 § 1c p.u.s.p. nie można ocenić w kontekście zgodności z Konstytucją.

Wyjaśnić w tej kwestii wypada, iż Sąd nie powinien stosować przepisu, o ile w jego ocenie, nie jest zgodny z Konstytucją. Zgodnie ze stanowiskiem judykatury sędziowie są związani wyłącznie Konstytucją i ustawami, a wobec tego mogą odmówić zastosowania niekonstytucyjnego przepisu także, gdy zdarzenie miało miejsce w dacie jego obowiązywania. Z kolei odmowa zastosowania przepisu ustawy uznanego przez sąd za sprzeczny z Konstytucją nie narusza kompetencji Trybunału Konstytucyjnego (zob. m. in. wyrok NSA z dnia 16 października 2009 r. I OSK 52/09; czy też wyrok SN z dnia 4 lipca 2001 r., III ZP 12/01). Sąd ma nie tylko prawo, ale i obowiązek orzekania na podstawie przepisów, które mają swoje umocowanie w Ustawie Zasadniczej. Sąd Najwyższy wielokrotnie zwracał uwagę, że „skoro Konstytucja jest najwyższym prawem Rzeczypospolitej Polskiej i jej przepisy stosuje się bezpośrednio, chyba że Konstytucja stanowi inaczej (art. 8 Konstytucji RP), zaś sędziowie w sprawowaniu swojego urzędu są niezawisli i podlegają tylko Konstytucji oraz ustawom (art. 178 ust. 1 Konstytucji RP), to istnieje możliwość samodzielnego dokonania przez sąd oceny zgodności przepisów ustawowych z Konstytucją na użytek rozpoznawanej sprawy. W tym przypadku nie chodzi więc o przeprowadzanie przez Sąd Najwyższy - "w zastępstwie" Trybunału Konstytucyjnego

- oceny konstytucyjności przepisów ustawowych, lecz o "odmowę zastosowania" przepisów, które są niezgodne (zwłaszcza w sposób oczywisty) z przepisami (wzorcami) Konstytucji RP" (zob. wyrok SN z dnia 27 lipca 2016 r., III KRS 46/12).

Warto zauważyć, iż sędziowie to jedyna w Polsce grupa zawodowa, której wynagrodzenie reguluje bezpośrednio ustawa zasadnicza, tj. art. 178 ust. 2 Konstytucji RP, zgodnie z którym sędziom zapewnia się warunki pracy i wynagrodzenie odpowiadające godności urzędu oraz zakresowi ich obowiązków. Norma ta wielokrotnie była poddana analizie Trybunału Konstytucyjnego, który stwierdził w szczególności, że z uregulowań konstytucyjnych wynika nie tylko nakaz kształtowania przez ustawodawcę wynagrodzeń sędziów na poziomie korespondującym z ich godnością, ale ponadto zakaz ustanawiania takich przepisów, które nadawałyby wynagrodzeniom sędziowskim kształt kolidujący z zasadą godności urzędu, np. poprzez uznaniowe ustalanie wysokości wynagrodzenia poszczególnych sędziów przez władze administracyjne (zob. np. postanowienie TK z dnia 28 marca 2000 r., P 12/98, OTK 2000, Nr 2, poz. 67 oraz orzeczenie TK z dnia 14 marca 1995 r., K 13/94). Jednocześnie Trybunał Konstytucyjny wskazał na kilka kryteriów oceny regulacji dotyczących wynagrodzeń sędziowskich. Po pierwsze, poziom wynagrodzenia sędziego powinien znacząco przekraczać poziom przeciętnej płacy w sferze budżetowej; po drugie, wynagrodzenia sędziów powinny wykazywać tendencję wzrostową, niemniejszą niż pozostałe wynagrodzenia w państwowej sferze budżetowej; po trzecie, wynagrodzenia sędziowskie powinny być szczególnie chronione oraz po czwarte, wynagrodzenia sędziów nie powinny być obniżane w drodze regulacji normatywnych (zob. wyroki TK z dnia: 4 października 2000 r., P 8/00, OTK 2000, Nr 6, poz. 189; 18 lutego 2004 r., K 12/03, OTK-A 2004, Nr 2, poz. 8). Powyższe twierdzenia Trybunału pokazują, że niebezpiecznym jest wynagrodzenie sędziów musi podlegać szczególnej regulacji i szczególnej ochronie normatywnej. W przeciwnym wypadku istnieje ryzyko, że niezawisłość sędziowska nie będzie w sposób należyty zagwarantowana. Nie ulega zatem wątpliwości, że wynagrodzenie sędziów powinno być ukształtowane na takim poziomie, aby mogli oni skoncentrować się całkowicie na sprawowaniu swojego urzędu. Właśnie dlatego niezbędne jest zabezpieczenie ich właściwego statusu materialnego.

Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 12 grudnia 2012 r. (K 1/12, OTK-A 2012 Nr 11 poz. 134) zwracał uwagę, że sposób ustalania wynagrodzenia sędziego jako wartości systemowej nie może być uzależniony od decyzji jawiących się jako nacisk na sędziów. O ile art. 178 ust. 2 Konstytucji RP nie jest źródłem praw podmiotowych sędziów, jak wskazuje Trybunał, nie chodzi w nim bowiem o ochronę interesów konkretnych osób piastujących urzędy sędziowskie, lecz o zobowiązanie państwa do określonego działania – zapewnienia sędziom wynagrodzenia spełniającego określone warunki. Dlatego też władze ustawodawcza i wykonawcza mają obowiązek stworzenia stabilnego mechanizmu wynagradzania sędziów którego działania – bez zaistnienia szczególnie ważnych przyczyn – nie wolno zakłócać. W orzeczeniu tym trybunał określił ponadto nieprzekraczalne „warunki brzegowe”, a więc granice wynagrodzenia odpowiadającego godności urzędu sędziego i zakresowi jego obowiązków, wskazując, że:

- wynagrodzenia sędziów powinny być kształtowane w sposób wykluczający jakąkolwiek uznaniowość – zarówno wobec całej tej grupy zawodowej – ze strony władzy wykonawczej, jak i w odniesieniu do poszczególnych sędziów, co do których niedopuszczalne jest uzależnianie jego wysokości od indywidualnej oceny ich pracy;
- wysokość wynagrodzenia sędziego, w tym rozpoczynającego karierę w zawodzie sędziowskim sędziego sądu rejonowego, powinna znacząco przewyższać wysokość przeciętne wynagrodzenia w sferze budżetowej;
- wynagrodzenia sędziów powinny w dłuższym okresie czasu wykazywać tendencję wzrostową nie mniejszą niż przeciętne wynagrodzenie w sferze budżetowej; w trudnej sytuacji budżetu państwa wynagrodzenia sędziów powinny być bardziej – niż wynagrodzenia wszystkich innych funkcjonariuszy i pracowników sfery budżetowej – chronione przed nadmiernie niekorzystnymi zmianami;
- niedopuszczalne jest obniżenie w drodze normatywnej nominalnej wysokości wynagrodzenia sędziów, z wyjątkiem sytuacji, o której stanowi art. 216 ust. 5 Konstytucji (przekroczenie konstytucyjnego limitu zadłużenia);

- niedopuszczalne jest wybiórcze przerzucanie skutków niewydolności systemu finansów państwa na pewne grupy pracowników sfery budżetowej, zwłaszcza gdy równocześnie inne grupy zawodowe nie zostały owym „zamrożeniem” dotknięte, a nawet zagwarantowano im wzrost wynagrodzeń.

W ocenie sądu nie zachodzą żadne okoliczności zezwalające ustawodawcy na modyfikację zasady określania wynagrodzeń sędziowskich za pomocą regulacji ustaw okołobudżetowych. Sytuacja finansowa państwa przedstawiana przez władze państwowe określono jako bardzo dobrą, zaś ustawodawca nie wyjaśnił właściwie powodów ingerencji w zasadę określoną w art. 91c p.u.s.p.

Warto w tym miejscu podnieść, że obniżeniu wynagrodzenia sędziego określonego w ustawie – Prawo o ustroju sądów powszechnych towarzyszył wzrost płac przedstawicieli władzy ustawodawczej oraz władzy wykonawczej (na skalę przekraczającą znacznie koszty regulacji płacy sędziów). Dla przykładu należy wskazać, że na mocy Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 22 listopada 2021 r. w sprawie szczegółowych zasad wynagradzania osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe (Dz. U. z 2021 r. poz. 2164) zwiększono wysokość wynagrodzenia m.in.: Marszałka Sejmu, Marszałka Senatu, Prezesa Rady Ministrów, Wiceprezesa Rady Ministrów, Wicemarszałka Sejmu, Wicemarszałka Senatu, Wiceprezesa Rady Ministrów, ministrów, wiceministrów, Prezesa NIK, Prezesa IPN. Zwiększeniu uległo również wynagrodzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Z kolei zgodnie z dyspozycją art. 1 pkt 2 ustawy z dnia 17 września 2021 r. o zmianie ustawy o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2021 r. poz. 1834) wynagrodzenie Prezydenta składa się obecnie z wynagrodzenia zasadniczego odpowiadającego 9,8-krotności kwoty bazowej oraz dodatku funkcyjnego odpowiadającego 4,2-krotności kwoty bazowej, której wysokość ustaloną według odrębnych zasad określa ustawa budżetowa, z tym że kwota bazowa jest corocznie waloryzowana o wzrost wynagrodzeń na dany rok budżetowy w stosunku do roku poprzedniego (średnioroczny wskaźnik wzrostu wynagrodzeń)”, co oznacza wzrost wynagrodzenia Prezydenta o ok. 40% .

Rzekome ograniczenia budżetowe nie przeszkodziły w przyjęciu blisko trzy miesiące przed ustawą okołobudżetową rozwiązań zawartych w ustawie z dnia 17 września 2021 r. o zmianie ustawy o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe oraz niektórych innych ustaw, która zmieniła ustawę z dnia 21 listopada 2021 r. o pracownikach samorządowych (tekst jedn. Dz. U. z 2019 r. poz. 1282). Ustawa nowelizująca i nowe rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 25 października 2021 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz.U. z 2021 r. poz. 1960) weszły już w życie z dniem 1 listopada 2021 r. Ze wskazaną datą weszły w życie istotne zmiany dotyczące wynagrodzeń osób wchodzących w skład organów wykonawczych jednostek samorządu terytorialnego oraz diet radnych, które w sposób istotny zwiększyły wartość ich uposażeń. Minimalne wynagrodzenie ww. osób nie może być niższe niż 80% maksymalnego wynagrodzenia określonego dla poszczególnych stanowisk w przepisach wydanych na podstawie art. 37 ust. 1 tejże ustawy. Ustalono przy tym, że maksymalne wynagrodzenie na danym stanowisku stanowi suma maksymalnego poziomu wynagrodzenia zasadniczego oraz maksymalnego poziomu dodatku funkcyjnego, a w przypadku wójtów (burmistrzów, prezydentów miast), starostów oraz marszałków województwa także kwoty dodatku. Po drugie podniesiono poziom maksymalnego wynagrodzenia ww. osób decydując, że nie może ono przekroczyć w okresie miesiąca 11,2-krotności kwoty bazowej określonej w ustawie budżetowej dla osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe na podstawie przepisów ustawy z dnia 23 grudnia 1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 110, poz. 1255 z zm.). Przed nowelizacją maksymalny poziom nie mógł przekroczyć 7-krotności kwoty bazowej. W ustawie budżetowej na rok 2021 kwota ta została określona na poziomie 1 789,42 zł. Oznacza to wzrost maksymalnego wynagrodzenia o 60% z 12.525,94 zł na 20.041,50 zł. Konsekwencją powyższych zmian ustawowych jest wydanie przez Radę Ministrów rozporządzenia z dnia 25 października 2021 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych. Weszło ono w życie, podobnie jak ustawa nowelizująca, z dniem 1 listopada 2021 r. Określa ono maksymalny poziom wynagrodzenia zasadniczego (kwota w złotych) wójtów (burmistrzów, prezydentów miast), starostów i marszałków województwa oraz maksymalny poziom dodatku funkcyjnego (kwota w złotych). Przykładowo dla wójta czy burmistrza w gminie do 15 000 mieszkańców określono maksymalny poziom wynagrodzenia zasadniczego na poziomie 10 250 zł, zaś maksymalny poziom dodatku funkcyjnego na poziomie 3 150 zł.

W latach 2021-2022 kontynuowano ponadto płatność tzw. 13 emerytur, w oparciu o rozwiązanie przyjęte ustawą z dnia 9 stycznia 2020 r. o dodatkowym rocznym świadczeniu pieniężnym dla emerytów i rencistów (Dz.U. z 2020 r. poz. 321 z zm.). Co więcej, kontynuowano rozwiązanie dotyczące tzw. 14 emerytury w oparciu o ustawę z dnia 26 maja 2022 r. o kolejnym w 2022 r. dodatkowym rocznym świadczeniu pieniężnym dla emerytur i rencistów (Dz.U. z 2022 r. poz. 1358). Jak wynika z oficjalnych danych rządowych koszt 13 i 14 emerytury w 2022 r. wyniósł prawie 25 mld złotych, niezależnie od kosztów wynikających z ustawowej waloryzacji rent i emerytur.

Zgodnie z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP wszyscy są wobec prawa równi. Wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne. Z nakazu równego traktowania wynika zakaz wprowadzania różnicowań o nieuzasadnionym charakterze. Skoro ustawodawca zdecydował się na modyfikacje wynagrodzeń płac sędziów, zdaniem Sądu analogiczne rozwiązania powinny dotyczyć władzy ustawodawczej i wykonawczej, w przeciwnym wypadku dochodzi do dyskryminacji i naruszenia zasady równego traktowania podmiotów podobnych. Każde odstępstwo od zasady równego traktowania powinno znajdować swoje uzasadnienie w odpowiedniej argumentacji natury konstytucyjnej. Z kolei dyskryminacja oznacza nienadające się do zaakceptowania tworzenie różnych norm prawnych dla podmiotów prawa, które powinny być zaliczone do tej samej klasy (kategorii), albo nierówne traktowanie podobnych podmiotów prawa w indywidualnych przypadkach, gdy zróżnicowanie nie znajduje podstaw w normach prawnych. Co więcej, ingerencja ustawodawcy może jednak nastąpić tylko wówczas, gdy przemawiają za tym szczególnie istotne wartości konstytucyjne. Do takich zalicza TK m.in. konieczność ochrony równowagi budżetowej (zob. wyroki TK z dnia: 20 stycznia 2010 r., K 6/09; 12 grudnia 2012 r., K 1/12), a które tylko pozornie stanowiły uzasadnienie do ukształtowania wynagrodzeń sędziów w sposób odmienny od zasad określonych w p.u.s.p.

Ustawodawca posługuje się nimi nierzetelnie, niekonsekwentnie i wybiórczo. Z jednej bowiem strony odchodzi od ukształtowanych zasad ustalania płac tej grupy, by podnosić uposażenia innym grupom lub przyznawać dodatkowe świadczenia innym osobom. Ponadto prawodawca z wyjątku uczynił regułą, gdyż ustawowe obniżenie uposażeń sędziom nastąpiło w trzech kolejnych latach.

Sąd Rejonowy wskazuje ponadto, iż wprowadzone regulacje naruszają wynikającą z istoty demokratycznego państwa prawnego zasadę ochrony zaufania jednostki do państwa i stanowionego prawa oraz zasadę ochrony praw słusznie nabytych, a więc naruszają art. 2 Konstytucji RP. Zgodnie z tym przepisem Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym, urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej. Już usytuowanie tej klauzuli w normach konstytucyjnych nakazuje jej przyznać wysoki prymat i miejsce.

Istotne jest, że z zasady państwa prawnego wyprowadzono zasady pochodne. Jedną z nich stanowi zasada ochrony zaufania obywateli do państwa i stanowionego przez nie prawa. Zasada ta ma więc podstawowe znaczenie dla normatywnej treści klauzuli państwa prawnego i stanowi podstawę obowiązywania innych zasad konstytucyjnych. Zasada zaufania uznana została za fundament państwa prawnego. Według Trybunału Konstytucyjnego zasada zaufania obywateli do państwa i stanowionego przez nie prawa, nazywana także zasadą lojalności państwa względem obywateli, jest jedną z najważniejszych zasad pochodnych, wynikających z zasady demokratycznego państwa prawnego (zob. np. wyrok TK z dnia 20 grudnia 1999 r., K 4/99). Wykazuje ona pewne podobieństwo do znanej z prawa prywatnego i prawa międzynarodowego zasady dotrzymywania umów, a równocześnie „w ustrojach demokratycznych stanowi wykładnik roli państwa i oparcie dla wszystkich stosunków między nim a obywatelami” (tak M. Wyrzykowski, Uwaga do art. 1, s. 35; wyrok TK z dnia 19 listopada 2008 r., KP 2/08, OTK-A 2008, Nr 9, poz.157).

Zdaniem Trybunału Konstytucyjnego: „W dotychczasowym orzecznictwie TK ugruntowane zostało stanowisko, iż art. 2 Konstytucji obejmuje również zasadę ochrony zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa. Jest ona – jak podkreślano we wcześniejszych orzeczeniach – oczywistą cechą demokratycznego państwa prawnego, bowiem "demokratyczne państwo prawne oznacza państwo, w którym chroni się zaufanie do państwa i stanowionego przez nie prawa". Zasada ta oznacza przede wszystkim konieczność ochrony i respektowania praw słusznie nabytych i ochrony interesów w toku (por. m.in. orzeczenie TK z dnia 2 marca 1993 r., K 9/92, OTK 1993, Nr 1, poz. 6), ale obejmuje jednocześnie zakaz tworzenia przez ustawodawcę takich konstrukcji normatywnych, które są niewykonalne, stanowią złudzenie prawa i w konsekwencji jedynie pozór ochrony tych interesów majątkowych, które są funkcjonalnie

związane z treścią ustanowionego prawa podmiotowego” (wyrok z dnia 19 grudnia 2002 r., K 33/02, OTK-A 2002, Nr 7, poz. 97). Tezy powyższe zostały wielokrotnie powtórzone pod rządami obowiązującej Konstytucji RP (zob. m. in. wyroki TK z dnia: 25 listopada 1997 r., K 26/97, OTK 1997, Nr 5–6, poz. 64; 13 kwietnia 1999 r., K 36/98, OTK 1999, Nr 3, poz. 40). Co więcej, ingerencja ustawodawcy może jednak nastąpić tylko wówczas, gdy przemawiają za tym szczególnie istotne wartości konstytucyjne. Do takich zalicza TK m.in. konieczność ochrony równowagi budżetowej (zob. wyroki TK z: 20 stycznia 2010 r., K 6/09; 12 grudnia 2012 r., K 1/12), a której to przesłanki zabrakło w przypadku kształtowania wynagrodzeń sędziowskich w sposób odmienny od reguły przyjętej w art. 91 § 1c p.u.s.p. Sąd nie zgadza się z uzasadnieniem strony pozwanej, iż brak podwyższenia wynagrodzenia za 2021r. był związany z nadzwyczajną sytuacją powstałą w związku z rozprzestrzenianiem się epidemii Sars-CoV-2. Sąd nie neguje nadzwyczajności sytuacji powstałej w związku z rozprzestrzenianiem się epidemii i ogłoszeniem od 4 marca 2020r. stanu epidemii, niemniej nie można zgodzić się, że wystąpienie stanu epidemii uzasadnia samo przez się dokonanie zmian w systemie wynagrodzeń sędziowskich w drodze ustaw epizodycznych i to w sposób niezgodny z Konstytucją RP, w braku zagrożenia przekroczenia konstytucyjnego limitu zadłużenia, o którym mowa w art. 216 ust. 5 Konstytucji RP.

Przyjmując wprost oficjalne wskaźniki ogłaszane przez Ministra Finansów danych o zadłużeniu zgodnie z art. 38 ustawy o finansach publicznych kwota państwowego długu publicznego wyniosła w 2020r. 43,6% (vide obwieszczenie Ministra Finansów z dnia 22 maja 2020 r. w sprawie ogłoszenia kwot, o których mowa w art. 38 i art. 38a ustawy o finansach publicznych), w 2021r. 47,8 % (vide obwieszczenie Ministra Finansów z dnia 24 maja 2021 r. w sprawie ogłoszenia kwot, o których mowa w art. 38 i art. 38a ustawy o finansach publicznych), w 2022r. 43,8% (vide obwieszczenie Ministra Finansów z dnia 25 maja 2022 r. w sprawie ogłoszenia kwot, o których mowa w art. 38 i art. 38a ustawy o finansach publicznych), nie ma mowy o zagrożeniu przekroczenia konstytucyjnego limitu zadłużenia.

Sam fakt epidemii nie może stanowić samodzielnej podstawy do „zamrożenia” płac sędziowskich, jeśli za tym faktem nie podąża trudna sytuacja finansowa państwa, zagrażająca równowadze budżetowej (zaznaczenia przy tym wymaga, iż musi być to sytuacja nie tylko trudna, ale i zagrażająca równowadze budżetowej), a nawet w takiej sytuacji nie należy przypominać, iż jak wskazał TK „w trudnej sytuacji budżetu państwa wynagrodzenia sędziów powinny być bardziej – niż wynagrodzenia wszystkich innych funkcjonariuszy i pracowników sfery budżetowej – chronione przed nadmiernie niekorzystnymi zmianami”. W konsekwencji, nawet jeśli przyjąć, iż takowa trudna sytuacja budżetu państwa w związku z rozprzestrzenianiem się epidemii wystąpiła, to właśnie wynagrodzenia sędziów powinny być w tej sytuacji bardziej chronione przed nadmiernie niekorzystnymi zmianami, czego jednak nie uczyniono. Takie same argumenty należy podnieść w stosunku do argumentów pozwanego odnośnie kryzysu wywołanego wojną na Ukrainie.

Oceniając zatem art. 12 ust. 1 ustawy o budżecie na rok 2021 r., art. 8 ust. 1 i 2 ustawy o budżecie na rok 2022 oraz art. 8 ust. 1 ustawy o budżecie na rok 2023 przez pryzmat zgodności z Konstytucją, Sąd Rejonowy staje na stanowisku, iż przepisy te pozostają sprzeczne z ustawą zasadniczą, w tym w szczególności z art. 2, art. 32 ust. 1 oraz art. 178 ust. 2 Konstytucji RP i zasadna staje się odmowa zastosowania ww. unormowań. Sąd jednocześnie z całą mocą podkreśla, iż odmowa zastosowania w sprawie przepisu niezgodnego z konstytucją jest nie tylko prawem ale i obowiązkiem sądu. Zapatrywanie pozwanego, iż Sąd powinien zastosować przepis ustawy późniejszej byłoby słuszne, gdyby obie regulacje były zgodne z konstytucją.

Mając na uwadze powyższe rozważania, żądanie powódki, dotyczące wyrównania wynagrodzenia za rok 2022, podlegało uwzględnieniu i w związku z tym Sąd odmówił zastosowania art. 8 ust. 1 ustawy o budżecie na rok 2022 r., który nie jest zgodny z Konstytucją RP i ustalił wynagrodzenie w oparciu o art. 91 § 1c p.u.s.p. Ponadto konsekwencją wypłaty powódce przez pozwanego wynagrodzenia zasadniczego w zmniejszonej wysokości było również pomniejszenie dodatkowego wynagrodzenia rocznego, o którym mowa w przepisach ustawy z dnia 12 grudnia 1997 r. o dodatkowym wynagrodzeniu rocznym dla pracowników jednostek sfery budżetowej (tekst jedn. Dz.U. z 2023 r. poz. 1690 z zm.). Również w tym wypadku powództwo zasługiwało na uwzględnienie.

Wynagrodzenie należne na rzecz powódki stanowiło różnicę między wynagrodzeniem wypłaconym za wskazany okres a wynagrodzeniem ustalonym na podstawie przepisów p.u.s.p. zgodnie z niekwestionowanym wyliczeniem

przedstawionym przez stronę pozwaną. Mając zatem na względzie powyższe Sąd w punkcie 1 wyroku zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 18 619,03 zł tytułem wyrównania wynagrodzenia za 2022 r. oraz dodatkowego wynagrodzenia rocznego za rok 2022.

O odsetkach ustawowych orzeczono w myśl art. 481 k.c. w zw. z art. 300 k.p. mając na względzie faktycznie wypłacone przez pracodawcę zaniżone wynagrodzenie w poszczególnych miesiącach. Natomiast dodatkowe wynagrodzenie roczne, zgodnie z art. 5 ust. 2 ustawy o dodatkowym wynagrodzeniu rocznym, wypłaca się nie później, niż w ciągu pierwszych trzech miesięcy roku kalendarzowego następującego po roku, za który przysługuje to wynagrodzenie, a więc odpowiednio do dnia 31 marca 2022 r. Tym samym od dnia kolejnego pracodawca pozostawał w opóźnieniu.

Powódka domagała się kwoty 18 770 zł. Zgodnie natomiast z niekwestionowanymi wyliczeniami strony pozwanej należne wynagrodzenie za ww. okres stanowiło kwotę 18 619,03 zł. W części wynoszącej różnicę tych kwot powództwo okazało się zatem niezasadne i podlegało oddaleniu, o czym orzeczono w punkcie 2 wyroku.

O kosztach procesu orzeczono w pkt 3 wyroku na podstawie art. 100 k.p.c. zgodnie z którym w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone. Sąd może jednak włożyć na jedną ze stron obowiązek zwrotu wszystkich kosztów, jeżeli jej przeciwnik uległ tylko co do nieznaczącej części swego żądania albo gdy określenie należnej mu sumy zależało od wzajemnego obrachunku lub oceny sądu. Powódce z żądanej kwoty 18 770 zł zasądzono kwotę 18 619,03 zł, a zatem uległa jedynie w niewielkiej części swojego roszczenia, stąd to na pozwanego nałożono obowiązek zwrotu kosztów procesu stronie przeciwnej w całości. Powódka reprezentowana była przez profesjonalnego pełnomocnika w osobie radcy prawnego i w związku z tym na jej rzecz zasądzono kwotę 2 700 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego ustaloną na podstawie § 9 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 2 ust. 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

O nieuiszczonych kosztach sądowych orzeczono w punkcie 4 wyroku na podstawie art. 97 i 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn. Dz. U. z 2016 r., poz. 623 ze zm.). Obie strony procesu były z mocy prawa zwolnione od ponoszenia kosztów sądowych (art. 94 i art. 96 ust. 1 pkt 4 ustawy), a zatem w tej sytuacji brak jest podstaw do obciążania którejkolwiek ze stron tymi kosztami, które musiał w związku z tym ponieść Skarb Państwa.

Sędzia Katarzyna Błażejowska